

This eChok volume of
Genesis ~ Volume 1

Dedicated in loving memory of
**Joseph and Adele
Mizrahi ל"ה**

by their son ~ David

and in memory of

Arthur Sulcov ל"ה

*by his loving wife Esther
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of
**Jacob and Mary
Hidary**

By their Children

thoughts that cause the heart to be submissive and that direct him to his Father in Heaven, and he should not think of frivolous things [which remove a person from the fear of heaven].

(5) Prayer comes in the place of [the *Tamid* sacrifices] and therefore should follow the example of the sacrifice, with the proper intent, and no other intent should mingle with it, such as the thought that invalidates the sacrifices.

He must stand, similar to the [priest who offered sacrifices at the Temple] service; [he must recite it] in a fixed place; like the sacrifices, each of which had a fixed place for its slaughter and for the sprinkling of its blood; nothing should come between him and the wall, similar to a sacrifice, which is invalidated by anything coming between it [i.e., the blood]

and the wall [of the vessel receiving the blood]. It is proper for him to wear fine garments, that are special for prayer, like the priestly garments; however, not every person can afford this. At any rate, it is desirable for him to have special trousers for prayer for the sake of cleanliness. (6) A person may not engage in an everyday conversation when the Reader [i.e., chazan] repeats the *Shemoneh Esreh*. If he speaks, he is a sinner, and his iniquity is too great to bear, and he is to be rebuked. (7) It is desirable that he align his feet [together], when he recites *Kedushah* with the Reader [in the same manner as when he recites the *Shemoneh Esreh*].

ולא יחשב בדברים שיש בהם קלות ראש: ה התפלה היא במקום הקרבן ולכך צריך שתהא דגמת הקרבן בכונה ולא יערב בה מחשבה אחרת כמו מחשבה שפוסלת בקדשים ומעומד דומיא דעבודה וקביעות מקום כמו הקרבנות שכל אחד קבוע מקומו לשחיטתו ומתן דמיו ושלא יחזי דבר בינו לבין הקיר דומיא דקרבן שחציצה פוסלת בינו לבין הקיר וראוי שיהיה לו מלבושים נאים מיוחדים לתפלה, כגון בגדי כהנה, אלא שאין כל אדם יכול לבזבז על זה. ומכל מקום טוב שיהיה לו מכנסים מיוחדים לתפלה משום נקיות: ו לא ישח ששיחת חליץ בשעה ששליח צבור חוזר התפלה ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשא וגוערין בו: ז טוב לכון רגליו בשעה שאומר קדשה עם השליח צבור:

BEREISHIT FOR TUESDAY

בראשית ליום שלישי

TORAH

תורה

יכון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

יא ואמר יי תדאית ארעא
דיתאה עסבא דבר זרעיה
מזרע זרע עין פירין עבד פירין

יא ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב
מזרע זרע עין פרי עשה פרי למינו אשר

(11) And God said, Let the earth produce vegetation: let seed-yielding plants, and fruit trees which produce their own species of fruit containing its own seeds

RASHI

רש"י

(11) — Let the earth produce vegetation ... plants—

[What is the difference between the word דשא and the word עשב, both appearing to be

similar terms for vegetation?] דשא does not mean the same as עשב, nor does עשב mean the same as דשא [i.e., the two terms are not simply synonymous. Each term has a different meaning]. Now, [the term דשא, refers to general plant life, whereas the term עשב refers to individual species of plant life. Therefore,] since there are various species of דשא, and each

(יא) תדשא הארץ דשא עשב. לא דשא לשון עשב ולא עשב לשון דשא ולא היה לשון המקרא לומר תעשיב הארץ שמיני דשאין מחלקין כל אחד

לְזִנְיָהּ דִּי בַר זְרַעִיהָ בֵּיהָ עַל
 אֲרֻעָא וְהוּהּ כֵּן: יב וְאִפְקַת
 אֲרֻעָא דִּיתְתָּאָה עֶסְבָּא דְּבַר
 זְרַעִיהָ מְזֻדְרַע לְזִנְוֵיהּ וְאִילָן
 עֶבֶד פִּירִין דְּבַר זְרַעִיהָ בֵּיהָ
 לְזִנְוֵיהּ וְחֻזָּא יִי אֲרִי טָב:
 יג וְהוּהּ רִמְשׁ וְהוּהּ צֶפֶר יוֹם
 תְּלִיתָאִי: יד וְאָמַר יִי יְהוָה
 נְהוֹרִין בְּרַקִּיעָא דְשָׁמַיָא

זָרְעוּ-בוּ עַל-הָאָרֶץ וַיְהִי-כֵן: יב וְתוֹצֵא
 הָאָרֶץ דְּשֵׂא עֵשֶׂב מְזֻרְיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ
 עֹשֶׂה-פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ-בוּ לְמִינֵהוּ וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים כִּי-טוֹב: יג וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם
 שְׁלִישִׁי: פ יד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת

— be upon the earth. And so it happened. (12) And the earth brought forth vegetation: Plants which yielded their own kinds of seeds, and trees which produced fruit containing its own kind of seeds. And God saw that it was good. (13) And it was evening, and it was morning, a third day. (14) And God said, Let

RASHI

רש"י

individual species is called “עשב so and so,” it would have been incorrect according to Scriptural language, for the verse to have said, תעשיב הארץ [because the term עשב denotes specific plant species, as explained]. And similarly, it would not be linguistically correct for someone to say, “דשא so and so,” because the term דשא denotes the covering of the ground when it is filled with plant growth [i.e., it is the term meaning general vegetation]. [Now Rashi proceeds to explain the first expression in the verse, in light of the

לְעֻמְדוֹ נִקְרָא עֵשֶׂב פְּלוּנֵי וְאִין לְשׁוֹן לְמַדְבַּר לּוּמֵר דְּשֵׂא פְּלוּנֵי שְׁלִשׁוֹן דְּשֵׂא הוּא לְבִישֵׁת הָאָרֶץ כְּשֶׁהִיא מִתְמַלֵּאת בְּדֵשָׁאִים: תְּדֵשֵׂא הָאָרֶץ. תִּתְמַלֵּא וְתִתְכַסֶּה לְבוֹשׁ עֵשֶׂבִים בְּלִשׁוֹן לְעֻז׃ נִקְרָא דְשֵׂא אֲרַבְדִּי״ץ כֵּלָן בְּעֶרְבוּבָא וְכָל שֶׁרֵשׁ לְעֻמְדוֹ נִקְרָא עֵשֶׂב: מְזֻרְיעַ זֶרַע. שֶׁיִּגְדֵל בּו זֶרַע לְזֶרַע מִמֶּנּוּ בְּמִקוֹם אַחֵר: עֵץ פְּרִי. שֶׁיְהִיָּה טַעַם הָעֵץ כְּטַעַם הַפְּרִי וְהִיא לֹא עֹשֶׂתָּה בֵּן אֱלָא וְתוֹצֵא הָאָרֶץ וְעֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי וְלֹא הָעֵץ פְּרִי, לְפִיכָךְ כְּשֶׁנִּתְקַלַּל אָדָם עַל עוֹנוֹ נִפְקְדָה גַם הִיא עַל עוֹנָהּ וְנִתְקַלְלָה: אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוּ. הֵן גְּרַעֲיֵנִי כָּל פְּרִי שְׁמַהֲן

*above discussion:] תדשא הארץ— Let the earth produce [vegetation]— Let it be filled and covered with a garment of [different species of] plants, referring to all [of the different species of plants growing] together (דשא), while each individual species is termed a [particular type of] עשב. In Old French, דשא is called erbidies [similar to the English, herbage]. **Seed-yielding** — [This means] that its seed should grow inside the [particular] plant, so that this seed can be sown in another place. **Fruit trees** — [God's command to the earth here was] that the taste of the tree itself be exactly the same as that of its fruit [thus the expression in the verse, “fruit trees which produce ... fruit,” rather than simply, “trees which produce ... fruit”]. However, the earth did not do so. Rather (verse 12), “And the earth brought forth ... trees which produced fruit,” whereas the tree itself was not a fruit. Therefore, when man was cursed on account of his sin, the earth was also cursed as a punishment for its sin (see Genesis 3:17, Bereishit Rabbah 5:9 and Rashi 3:17 below). **Containing its own seeds** — These are the seeds of every fruit. And that particular fruit tree grows from these seeds, when they are*

לְאֶפְרָשָׁא בֵּין יִמְמָא וּבֵין
לְלִילָא וַיהוֹן לְאֶתִין וּלְזַמְנִין
וּלְמַמְנֵי בַהוֹן יוֹמִין וּשְׁנִין:

בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין
הַלַּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים

there be lights in the expanse of the heaven, to divide between the day and the night; and they will be as omens, and for [determining] festivals, and for

RASHI

planted [in the ground]. (12) And the earth brought forth ... — [God commanded the earth to send forth fruit trees which produce their own species of fruit. However,] even though God did not specify in His command regarding the vegetation, that the plants must produce their own species, nevertheless, the plants heard that the trees were commanded to do so. So the plants made a kal vechomer [and said: “The trees are large, and have many, big branches and other distinguishable features. And because they are so large, they cannot grow close together. Thus, each separate species of tree is easily identifiable,

*even if different types of trees grow together in one place. Yet the trees were still commanded to produce their own species. How much more so with us that we should produce our own particular species? For we are small, and if we grow closely together, the distinctions between us may be lost.” Consequently, the plants came into existence with each individual species able to produce its own kind], as is explained in an Aggadic passage in Chullin (60a). (14) Let there be lights — [Actually] these had been created on the first day, but on the fourth day, God commanded the lights to be suspended in the heavenly expanse (see Chagigah 12a). Indeed, all the sub-products of heaven and earth were created on the first day, but each of them was fixed [into its place] on the [respective] day in which each one was commanded [to do so]. This is the meaning of (verse 1,) when it states: **את השמים** [Here, the word **את**, which can be understood as meaning with], comes to include all the sub-products of heaven [that is, the verse is saying, “the heaven and all that comes with it]. Similarly, [the word **את** in the expression:] **וְאֵת הָאָרֶץ**, comes to include all the sub-products of the earth (Bereishit Rabbah 12:4). — **יְהִי מְאֹרֶת** — [The word for lights, **מְאֹרֶת**, is written] without a ׀ [after the ׀, so that it may also be read **מְאֹרֶת**, meaning “cursed”], because it [that is, the fourth day of the week,] is a cursed day when young children are susceptible to [succumb to] askarah [a dangerous disease]. And this is what we have learned [in the Talmud]: “On the fourth day of the week, they used to fast, so that askarah would not fall upon young children.” (Taanit 27b; Yerushalmi Taanit 4:3; Sofrim 17:5) **To divide between the day and the night** — [This division of light and darkness took place] after the [Divine] light [of Creation] was set aside [to be reserved for the righteous*

רש"י

הָאֵילָן צוֹמַח בְּשִׁנוּטְעִין אוֹתוֹ: (יב) וְתוֹצֵא הָאָרֶץ
וּגו'. אַף עַל פִּי שְׁלֹא נֶאֱמַר לְמִינְהוּ בְּרִשְׁאֵין בְּצוּרֵיהֶן
שְׁמַעוּ שְׁנַצְטוּוּ הָאֵילָנוֹת עַל כֵּךְ וְנִשְׂאוּ קַל וְחֹמֶר
בְּעֵצְמָן כְּדִמְפָרֵשׁ בְּאַגְדָּה בִּשְׁחִיטַת חֲלִין: (יד) יְהִי
מְאֹרֶת וּגו'. מִיּוֹם רֵאשׁוֹן נִבְרָאוּ וּבְרַבִּיעֵי צִוָּה
עֲלֵיהֶם לְהַתְּלוֹת בְּרָקִיעַ וְכֵן כָּל תּוֹלְדוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ
נִבְרָאוּ מִיּוֹם רֵאשׁוֹן וְכָל אַחַד וְאֶחָד נִקְבַּע בְּיוֹם
שְׁנִיזוֹר עָלָיו. הוּא שְׁכֵתוֹב: אֵת הַשָּׁמַיִם, לְרַבּוֹת
תּוֹלְדוֹתֵיהֶם. וְאֵת הָאָרֶץ, לְרַבּוֹת תּוֹלְדוֹתֵיהֶם: יְהִי
מְאֹרֶת. חֶסֶר וַיִּוֹ כִּתִּיב עַל שֶׁהוּא יוֹם מְאֹרֶה לְפַל
אֶסְכְּרָה בְּתִינוּקוֹת הוּא שְׁנִיזוֹ: בְּרַבִּיעֵי הָיוּ מִתְּעַנִּים
עַל אֶסְכְּרָה שְׁלֹא תִפֵּל בְּתִינוּקוֹת: לְהַבְדִּיל בֵּין
הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה. מִשְׁנַנְנֵי הָאוֹר הֵרֵאשׁוֹן, אֲבָל

וְשָׁנִים: טו וְהֵיוּ לְמְאֹרֹת בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם
 וְהָאֵיר עַל-הָאָרֶץ וְהָיָה כֵן:
 טו וַיְהִי לְנִהוּרֵין בְּרִקְיעָא
 דְּשָׁמַיָא לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא
 וְהָיָה כֵן:

[defining] days and years, (15) And they will be for lights in the expanse of the heaven, to illuminate upon the earth. And so it happened.

RASHI

in the world-to-come]. However, during the first seven days of Creation, the original light and darkness functioned together, both by day and by night. And they will be as omens — When the heavenly luminaries are eclipsed, it is a bad omen for the world, as the verse says (Jeremiah 10:2), “Do not fear the omens of the heavens” — [that is,] when you carry out the will of the Holy One, blessed is He, you need not worry about retribution (Sukkah 29a). And for [determining] festivals — [This is stated] apropos of the future, when Israel would be commanded regarding the festivals, which are to be

calculated from the appearance of the new moon. [E.g., once the first day of Nissan was formally proclaimed preceded by the appearance of a new moon, then the exact day of Pesach, which occurs on the fifteenth of Nissan, could be calculated.] (Bereishit Rabbah 6:1). And for [defining] days— The sun serves for half a day [that is, half of a twenty-four hour period], and the moon for the other half— [together comprising] a complete “day” (יום). And years— At the end of three hundred and sixty five days [another version: 365.25 days], the heavenly luminaries complete their course through the twelve constellations which attend them, and that [span of time comprises] one “year” (שנה). Then, the heavenly luminaries begin to revolve a second time [through the constellations,] in the same cycle as the first. (15) And they will be for lights— [that is to say, apart from the heavenly luminaries having the aforementioned functions,] they will have the additional function of giving light to the world.

PROPHETS Isaiah 42

טו אֲחָרִיב הָרִים וְגִבְעוֹת וְכָל-עֵשְׂבָם אוֹבֵישׁ וְשָׁמַתִּי
 טו אֲחָרִיב הָרִים וְגִבְעוֹת וְכָל-עֵשְׂבָם אוֹבֵישׁ וְשָׁמַתִּי

(15) I will make waste mountains and hills, and dry up all their herbs; and I will

RASHI

(טו) הָרִים וְגִבְעוֹת. שָׂרִים וְשְׁלֹטוֹנִים: וְכָל עֵשְׂבָם. (15) Mountains and hills — [means here] princes and governments. And ... all their

herbs — that accompany them. אוֹבֵישׁ — an expression of dryness.

רש"י

בְּשִׁבְעַת יָמֵי בְּרֵאשִׁית שָׁמְשׁוּ הָאֹר וְהַחֹשֶׁךְ
 הָרֵאשׁוֹנִים יַחַד בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בַּלַּיְלָה: וְהֵיוּ לְאֹתוֹת.
 כְּשֶׁהַמְּאֹרוֹת לֹקִינן סִימָן רַע הוּא לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר:
 “וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אֵל תִּתְּנוּ.” בְּעִשׂוֹתְכֶם רִצּוֹן
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵין אַתֶּם צְרִיכִין לְדַאֲגֵמֵן הַפְּרָעָנוֹת:
 וּלְמוֹעֲדִים. עַל שֵׁם הָעֵתִיד שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל
 לְהִצְטוּת עַל הַמוֹעֲדוֹת וְהֵם נִמְנָיִם לְמוֹלַד הַלְּבָנָה:
 וְלִיָּמִים. שְׁמוֹשׁ הַחֲמָה חֲצִי יוֹם וְשְׁמוֹשׁ הַלְּבָנָה חֲצִי יוֹם
 הָרִי זֶה יוֹם שְׁלֵם: וְשָׁנִים. לְסוֹף שִׁס”ה יָמִים יִגְמְרוּ
 מִהֲלָכָן בִּי”ב מְזֻלּוֹת הַמְּשֻׁרְתִים אוֹתָם וְהוּא שְׁנָה:
 וְחוּזְרִים וּמִתְחִילִים פַּעַם שְׁנִיָּה לְסַבֵּב בְּגִלְגֵּל
 כְּמִהְלָכָן הָרֵאשׁוֹן: (טו) וְהֵיוּ לְמְאֹרֹת. עוֹד זֹאת
 שֶׁשָׁמְשׁוּ שִׁיאִירוּ לְעוֹלָם:

עֲסִבְיָהוּן אִיבֵשׁ וְאֲשׁוּי נְהַרִין
 לְנַגְוֹן וְאִגְמִין אִיבֵשׁ: טז וְאֲדַבֵּר
 לְבֵית יִשְׂרָאֵל דְּדָמִין כְּסָמֹן
 בְּאֶרֶץ דְּלֹא יָדְעוּ בְּשִׁבְלֵין דְּלֹא
 אֲלִיפּוּ אֲדַרְכֵינֹון אֲשׁוּי קָבֵל
 קְדָמִיָּהוּן לְנְהוּר וְכַפְלָא
 לְמִשְׂרָא אֲלֵין פִּתְגָמִיא
 אֲעֲבִדְנֹון וְלֹא אֲרַחֲקִינֹון:
 יז יִסְתַּחֲרוּן לְאַחוּרָא יְבַהֲתֹון
 בְּהֵתָא פְּלַחֵי צְלָמִיא דְּאָמְרִין
 לְצִלָּם מִתְּכָא אֲתֹון טַעוּתָנָא:

יח רְשִׁיעִיא דְּאִינֹון כְּחַרְשִׁין הָלֵא אֹודְנִין לְכוּן שְׁמַעוּ וְחִיבִיא דְּאִינֹון כְּסָמֹן הָלֵא עֵינִין לְכוּן אֲסַתְּכֹון
 וְחֹזוּ: יט הָלֵא אִם יִתּוּבוּן רְשִׁיעִיא יִתְקֹרון עֲבָדֵי וְחִיבִיא דְּנִכְבִּי שְׁלַחֵית עֲלֵיהֹון אֲלֵא רְשִׁיעִיא עֲתִידִין
 לְאַשְׁתְּלָמָא פּוֹרְעָנוֹת חוֹבִיָּהוּן בְּרַם אִם יִתּוּבוּן יִתְקֹרון עֲבָדֵיא דִּי:

make the rivers islands, and will dry up the swamps. (16) And I will bring the blind by a way they knew not, in paths that they knew not will I lead them; I will make darkness light before them, and rugged places plain. These things will I do, and I will not leave them undone. (17) They shall be turned back, greatly ashamed, that trust in graven images, that say to molten images, "You are our god." (18) Hear, you deaf, and look, you blind, that you may see. (19) Who is blind, but My servant? Or deaf, as My messenger that I send? Who is blind as he that is wholehearted, and blind as the Lord's servant?

RASHI

(16) **And I will bring** — *Israel, who were blind until now. Rugged places* — *Their twisted ways. עשיתם* — *I will do.* (19) **But My servant** — *This is the blind person in all of you. As My messenger* — *whom I send to prophesies. Who is blind as he that is wholehearted* — *The one who was*

blind among you has already received his sufferings and recompense, and now he is regarded as the Lord's servant.

רש"י

הַנְּלִיִּים אֲלֵיהֶם: אֹובֵישׁ. לְשׁוֹן יִבֵּשׁ: (טז) וְהוֹלֵכְתִּי. יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ עֹרְרִים עַד הַנְּהוּ: וּמַעֲקָשִׁים. דְּרַבִּיהֶם הִעֲקוּמוֹת: עֲשִׂיתֶם. אֲעֲשֶׂה: (יט) כִּי אִם עֲבָדֵי. הוּא הָעוֹר שֶׁבָּכֶל: כְּמִלְאָכִי. אֲשֶׁר אֲנִי שׁוֹלַח לְהַנְּבֵא נְבוֹאוֹת: מִי עוֹר כְּמִשְׁלָם. שֶׁהָיָה עוֹר בְּכֶם כְּכֹר קָבֵל יִסּוּרָיו וְתִשְׁלוּמָיו וְעַתָּה הוּא נִחָשֵׁב כְּעַבְדֵי ה':

Writings Mishlei 1

יֵא אִין יִמְרוּן אֲתָא עֲמָנָא נְכֻמוּן

כתובים משלי פרק א
 יֵא אִם יֵאמְרוּ לָכֵה אֲתָנוּ נֶאֱרָבָה לְדָם נִצְפְּנָה לְנִקְיָא

(11) If they say, "Come with us, let us lie in wait for blood, let us lurk for the

RASHI

(11) **Let us lie in wait for blood** — *to shed blood. Let us lurk* — *This has the meaning*

רש"י

(יא) נֶאֱרָבָה לְדָם. לְשַׁפֵּךְ דָּם: נִצְפְּנָה. לְשׁוֹן מֶאֱרָב:

חָנָם: יב נִבְלָעִם כְּשֹׂאֵל חַיִּים וְתַמְיָמִים כְּיֹרְדֵי בֹרַי: יג כֹּל־חַוֵּן יִקָּר נִמְצָא נִמְלֵא בְּתֵיבֵנו שְׁלָל: יד גּוֹרְלֶךָ תִּפְּיל בְּתוֹכֵנוּ כִּיס אֶחָד יִהְיֶה לְכָלֵנוּ: טו בְּנֵי אֶל־תֵּלֶךָ בְּדֶרֶךְ אֲתָם מִנְעֵ רַגְלֶךָ מִנְתִּיבָתָם:

לְדָמָא גַטְשֵׁי לְזֻכֵי מַגְן: יב נִבְלָעִנוּן כְּשֹׂאֵל לְחַיֵי וְלִדְלָא מוֹם הַיָּד נִחְתֵי גוּבָא: יג כֹּל עוֹתָרָא וְיִקְרָא נִשְׁכַּח וְנִמְלֵי בְּתֵנָא בְּזָתָא: יד כִּיֶסֶד אֲרַמִיָּה בְּיִנְתָנָא כִּיֶסָא חַד יִהְיֵי לְכָלֵן:

טו בְּרֵי לָא תִזְוֵל בְּאַרְחָא עִמָּהוֹן מִנְעֵ רַגְלֶךָ מִן שְׁבִילֵיהוֹן:

innocent without cause; (12) let us swallow them up alive as the grave, and whole, as those that go down into the pit; (13) we shall find all precious substance, we shall fill our houses with spoil. (14) Cast in your lot among us; let us all have one purse.” (15) My son, walk not in the way with them, restrain your foot from their path.

RASHI

רש"י

of “lie in wait.” **For the innocent without cause** — *Their lurking for the innocent is without cause.* (12) **As the grave** — *which swallows the body.* **And whole** — *When they are complete.* (14) **Your lot** — *If you want we can divide [through lots], or “let us all have one purse” in partnership.*

לְנָקֵי חָנָם. צְפִינְתֶם לְנָקֵי הוּא חָנָם: (יב) כְּשֹׂאֵל. הַבּוֹלֵעַ אֶת הַגּוֹף: וְתַמְיָמִים. כְּשֶׁהֵם שְׁלֵמִים: (יד) גּוֹרְלֶךָ. אִם תִּרְצֶה תִּחַלַּק אוֹ כִּיס אֶחָד כּוֹי בְּשִׁתְּפוֹת:

Mishnah Yevamot, chapter 1

משנה יבמות פרק א

(1) Fifteen women [if one of these fifteen were married to the deceased and he had two wives one of which were of the following fifteen

א חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן וְצְרוּת צְרוּתֵיהֶן מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבוּם עַד סוֹף הָעוֹלָם. וְיָאֵלוּ הֵן, בְּתוּ, וּבֵת בְּתוּ, וּבֵת בְּנִי, וּבֵת אִשְׁתּוֹ, וּבֵת בְּנֵהּ, וּבֵת בְּתֵהּ,

women listed and he died childless they] exempt their fellow-wives [literally rivals] and the fellow-wives of their fellow-wives and so on, endlessly from *chalitzah* [i.e., the procedure of refusal of the levirate marriage] and from *yibum*—levirate marriage. And they are: his daughter [i.e., the deceased married his niece, the daughter of his brother born through a premarital relationship, and] his daughter's daughter [i.e., the deceased married his granddaughter; the daughter of the aforementioned, and] his son's daughter [his son born through a premarital

רבנו עובדיה מברטנורא

א חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה נָשִׁים פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן. שאם היתה אחת מהן נשואה לאחיו ולו שתי נשים ומת בלא בנים, שתיקן פטורות, שנאמר (ויקרא יח) ואשה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה, שאין תלמוד לומר עליה, אלא ללמדך שאפילו יבמתו שנאמר בה (דברים מה) יבמה יבא עליה, אם היא אשה אל אחותה, לא תקח. והוא הדין לשאר עריות שיש בהן כרת. ואין לי אלא היא, צרתה מנין, ת"ל לצור. צרת צרתה מנין, ת"ל לצרור. דמשמע לא תקח לא היא ולא צרתה ולא צרת צרתה: בתו ובת בתו וכו'. בבתו מאנוסתו, וכן בת בתו ובת בנו, דאילו בתו מאשתו היינו בת אשתו. דכיון דכתיב (ויקרא יח) ערות אשה ובתה, לא שנא הימנו ולא שנא מאיש אחר. אבל בתו מאנוסתו לא

relationship, since in these cases the woman who bore children was not the deceased's brother's legal wife the Mishnah therefore now includes the following], the daughter of his wife, and her son's daughter and her daughter's daughter, his mother-in-law, [whose husband had died and she married the deceased] and the mother of his mother-in-law, his sister by his mother [who married a paternal brother] and his mother's sister, and his wife's sister and the wife of his maternal brother, and the wife of a brother who was not his contemporary [i.e., he did not live at the same time; e.g., Reuvein died childless. After his demise, a brother was born named Levi. Shimon, who was an older brother of Reuvein's performed the levirate marriage to Reuvein's widow. Shimon had a previous wife as well. Now, Shimon passed away without having any children. Both widows are now exempt from levirate marriage to Levi; Reuvein's widow, because Levi is a brother who did not live at the same time as Reuvein and Shimon's wife, because she is a fellow-wife of Reuvein's widow. The reason being, since Scripture states, "if brothers **reside together** and one of them dies childless, ... her husband's brother must be intimate with her" meaning, only such brothers who lived at the same time, have the responsibility of *yibum*] and his [former] daughter-in-law [i.e., his son married and died, his widow then married her husband's uncle]. These exempt their fellow-wives and the fellow-wives of their fellow-wives and so on, endlessly from *chalitzah* and from *yibum* [levirate marriage]. But in all these cases, if any [of the fifteen women mentioned above] died [prior to the death of the brother] or exercised *miyun* [prior to the death of the brother, *miyun* being the prerogative of refusal; i.e., an orphan who was a minor may be married by her brother and mother; however, she has the option of refusing the

רבנו עובדיה מברטנורא

נפיק מהאי קרא, דאשה על ידי קדושין משמע, אלא נפקא מערות בת בנך או בת בתך (שם): **חמותו ואם חמות ואם חמיו**. כל אלו אסורות לו, משום ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה, ויש בכלל זה חמותו ואם חמותו ואם חמיו: **אחותו מאמו**. שנישאת לאחיו מאביו ומת. וכן אחות אמו. שאין יבום אלא באחיו מן האב, דילפינן אחודה אחודה מבני יעקב מזה להלן מן האב אף על פי שאין מן האם הכא נמי לא שניא: **ואשת אחיו מאמו**. שמת ונישאה אחיו מאביו, שהיתה נכרית אצלו, ומת בלא בנים ונפלה לפניו ליבום. ואסורה לו לפי שהיתה תחלה אשת אחיו מאמו ואסורה לו עולמית, דכתיב (שם) ערות אשת אחיך, ודרשינן אחיך בין מן האב בין מן האם: **ואשת אחיו שלא היה בעולמו**. כגון ראובן שמת בלא בנים, ונולד לו אח לאחר מיתה ושמו לוי ויבם שמעון את אשתו ולוי אשה אחרת ומת בלא בנים, ונפלו שתיהן לפני לוי, שתיהן פטורות, לפי שאשת ראובן שנישאת לשמעון אסורה ללוי בכרת, לפי שמיטעה הכתוב מיבום לוי, שנאמר (דברים כה) כי ישבו אחיך יחידיו, שהיתה להם ישיבה אחת בעולם. הלכך כשמת ראובן נאסרה על לוי איסור עולם כאשת אח שיש לו בנים. ואע"פ שעתה נפלה מכח נישואי שמעון שהיה בעולמו, אסורה לו מחמת ראובן. וכשם שהיא אסורה כך צרתה אסורה: **וכלתו**. שמת בנו, ונשאה אחיו. וכלתו אסורה עליו איסור עולם ואפילו אחר שמת בנו: **וכולך אם מתו**. כגון שמתה בתו קודם מיתת אחיו או שמיאנה בו. ואע"פ שאין מיאון אלא ביתומה קטנה שהשיאה אמה ואחיה, משכחת לה שמיאנה בחיי אביה, כגון שהשיאה אביה לאחר ונתגרשה בעודה קטנה, ששוב אין לאביה רשות בה, ונישאת לאחי אביה בעודה קטנה, אז יוצאה במיאון, דקרינן לה לקמן יתומה בחיי האב. ואם מיאנה באחיו או נתגרשה ממנו, או נמצאה אילונית שמקחה מקח טעות וכאילו לא היתה

marriage] or were divorced or were found to be barren [prior to the death of the brother], their fellow-wives are [then] permitted [to perform levirate marriage or *chalitzah*]. Nevertheless, you cannot say regarding one's mother-in-law or regarding the mother of one's mother-in-law or regarding the mother of one's father-in-law that they were found to be sterile or that they exercised the prerogative of refusal [since they obviously had children they could not be sterile nor could one who has a child exercise the prerogative of refusal, since only

a minor may do so]. (2) How do they render their fellow-wives exempt [from *chalitzah* and from levirate marriage]? If one's daughter, or any other woman from any of the forbidden unions [mentioned], were married to his brother who had yet another wife and he died [childless], then, just as his daughter is exempt [from levirate marriage to her father], so too, is her fellow-wife also exempt. If the fellow-wife of his daughter went and married a second brother and he, too, had [yet] another wife and he then died [childless], then, just as the fellow-wife of his daughter is exempt, so too, is the fellow-wife of her fellow-wife exempt— even if there be one hundred [brothers and she married the third brother and so on and so forth]. In which case does it apply that if they [i.e., the women of prohibited unions] died their fellow-wives are permitted? If one's daughter, or any other woman from the prohibitive unions [mentioned], were married to his brother who had yet another wife, and his daughter died or was divorced, and afterwards his brother died, then her fellow-wife is permitted [to perform the levirate marriage or *chalitzah*]. And anyone [of the forbidden unions] who could have exercised her right of refusal but did not exercise this right of refusal, her fellow-wife must perform the rite of *chalitzah* and must not

שְׁנַמְצָאוּ אֵילוּנִיּוֹת, צְרוּתֵיהֶן מְתָרוֹת. וְאִי אִתָּהּ יָכוֹל לומר בְּחֻמּוֹתוֹ וּבְאֵם חָמוֹתוֹ וּבְאֵם חָמוֹתוֹ שְׁנַמְצָאוּ אֵילוּנִיּוֹת אוֹ שְׁמָאֲנוּ: בִּכְיָצַד פּוֹטְרוֹת צְרוּתֵיהֶן, הֵיטָה בָתּוֹ אוֹ אַחַת מִכָּל הָעֵרִיּוֹת הָאֵלוּ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת, וְמֵת, כְּשֶׁם שֶׁבָתּוֹ פְּטוּרָה, כִּף צְרָתָה פְּטוּרָה. הֲלֹכָה צְרָת בָּתּוֹ וְנִשְׂאָת לְאָחִיו הַשֵּׁנִי, וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת, וְמֵת, כְּשֶׁם שֶׁצְרָת בָּתּוֹ פְּטוּרָה, כִּף צְרָת צְרָתָה פְּטוּרָה, אֶפְלוּ הֵן מֵאָה. כִּי־צַד אִם מֵתוֹ צְרוּתֵיהֶן מְתָרוֹת, הֵיטָה בָתּוֹ אוֹ אַחַת מִכָּל הָעֵרִיּוֹת הָאֵלוּ נְשׂוּאָה לְאָחִיו, וְלוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת, מֵתָהּ בָּתּוֹ אוֹ נִתְּגַרְשָׁה, וְאַחַר כִּף מֵת אָחִיו, צְרָתָה מְתָרָת. וְכָל הַיְכוּלָה לְמַאֲן וְלֹא

רבנו עובדיה מברטנורא

אשת אחיו מעולם, צרתה מתיבמת: **אילונית**. לשון איל. הזכר מן הצאן. וסימניה מפורשים, שאין לה שדים כנשים ואין לה סימנים וקולה עבה כאיש ואין לה שיפולי מעים כנשים כלומר שאותו מקום אינו בולט מגופה כערות שאר הנשים: **ואי אתה יכול לומר וכו'**. שכבר ילדו מאחר קודם שנישאו לאחיו, הלכך לאו אילוניות נינהו. ומיאון נמי ליבא, שהרי גדולות הן, ואין ממאנת אלא קטנה. ותנא דידן דלא חשיב אמו בכלל הנשים שפוטרות צרותיהן, סבר לה כמ"ד שאין אדם נושא אנוסת אביו ומפותרת אביו. אבל לדברי האומר נושא אדם אנוסת אביו ומפותרת אביו, והיא הלכה, אפשר שנתנשא אמו לאחיו מאביו, וכשימות בלא בנים נמצאת אמו נופלת לפני בנה ליבום. ונמצאו ט"ז נשים פוטרות צרותיהן, ואמו אחת מהן. וכן הלכה: **ב כשם שבתו פטורה**. שהרי אסורה לו, ואין שם אח אלא הוא. כך צרתה פטורה: **הלכה צרת בתו ונישאת לאחיו השני**. היבא דיש אח אחר ששתייהן מותרות לו, ואינן פטורות, שהרי יש כאן מצות יבום, ומתיבמת האחת והשניה פטורה, דכתיב (דברים כה) את בית אחיו, בית אחד הוא בונה ואין בונה שתי בתים. ואם יבם אחיו השני את צרת בתו ולו אשה אחרת ומת בלא בנים וחזרו ונפלו לפניו: **כשם שצרת בתו פטורה**. שנאסרה עליו משעת נפילת אחיו הראשון. כך צרת צרתה, אשת אחיו השני האחרת, פטורה, שזו פטורתה, שצרת ערה פוטרת צרתה: **אפילו הן מאה**. אחים, והלכה צרת צרתה של בתו ונתיבמה לאחיו השלישי, ולו אשה אחרת ומת בלא בנים, שתייהן אסורות על זה. וכן לעולם: **צרתה מותרת**. להתיבם. שהרי בשעת זיקת יבום אינה

contract levirate marriage [since, (by definition someone who could exercise the right of refusal would be an orphaned minor, married by her brother and mother,) this marriage is valid only by Rabbinic decree. Therefore, if she were the fellow-wife of one forbidden in union to the brother of the deceased she would

only be a "Rabbinic fellow-wife" and as such could not exempt levirate marriage, which is a Biblical law. Therefore, the Rabbis decreed that she perform *chalitzah*]. (3) There are six women who are prohibited in union [to the brother of the deceased] to a greater degree than those [mentioned in Mishnah 1], because they may be married only to others [i.e., not to any of the paternal brothers], and [therefore, if their husbands died] their fellow-wives are permitted, [and they are:] his mother [i.e., Reuvein's mother married Yaakov who was also married to Rivkah; Yaakov passed away, Rivkah, his mother's fellow-wife, may then marry Reuvein]; the wife of his father [i.e., his father had two wives, Rivkah his mother and Rachel; his father then passed away; Rachel, the fellow-wife of his mother married Moshe, who had another wife Sarah; Sarah is not prohibited to Reuvein after Moshe dies]; the sister of his father, [i.e., his paternal aunt married Moshe who had another wife Sarah, Sarah, even though a fellow-wife of his aunt, is not forbidden to him]; his paternal sister, [who had a fellow-wife]; the wife of his father's brother [i.e., his aunt had a fellow-wife], and the wife of his paternal brother [i.e., his sister-in-law who remarried and had a fellow-wife Rachel, during her second marriage. Rachel is not prohibited to Reuvein]. (4) The School of Shammai [argue on Mishnah 1] and permit the fellow-wives [of those listed in Mishnah 1, in union] to the brothers, but the School of Hillel forbid it. If they [the fellow-wives] had performed the ceremony of *chalitzah*; the School of Shammai declare them ineligible for the priesthood [since they permit levirate marriage their *chalitzah* is a valid *chalitzah* and a *chalutzah* is prohibited to marry a priest], but the School of Hillel declare them eligible [because according

מאנה, צרתה חולצת ולא מתיבמת: ג שש עריות חמורות מאלו, מפני שנשואות לאחריים, צרותיהן מתרות. אמו, ואשת אביו, ואחות אביו, מאביו, ואשת אחי אביו, ואשת אחיו מאביו: ד בית שמאי מתירין הצרות לאחים, ובית הלל אוסרין. חלצו, בית שמאי פוסלין מן הכהנה, ובית הלל

רבנו עובדיה מברטנורא

צרתה: וכל היכולה למאן. שהיא קטנה הערוה, ויכולה למאן ולא מיאנה, ומת אחיו, הואיל וקידושה אינן אלא מדרבנן וזיקה שלה אינה אלא מדרבנן, אינה פוטרת צרתה מן החליצה, ולהתיבם אסורה, שנראית כצרת ערוה: ג שש עריות חמורות מאלו. ומה היא חומרא שלהן: שנשואות לאחריים. ואינן יכולות להנישא לאחיו של זה מאביו, ואם מתו בעליהן שהן נכרים אצל זה, צרותיהן מותרות לינשא לזה, שאין צרת ערוה אסורה אלא בנופלת לפניו ליבום מאחיו. ורבינו משה בר מימון פירש, אם נישאו בעבירה לאחיו, ומת בלא בנים ונפלו ליבום לפניו, צרותיהן מותרות, שאין אלו צרות ערוה, הואיל ולא היו קדושין תופסין לאחיו באותן עריות: אמו. אינה יכולה להנשא לאחיו מאביו, שהרי היא לו אשת האב, לדברי האומר שאנוסת אביו אסורה. ולעיל פירשתי שאין כן הלכה, אלא אמו פוטרת צרתה, שהיא יכולה להנשא לאחיו מאביו: אשת אביו, אשת אחיו מאביו. [שהיה לו בנים]: ואחות אביו. כולן אסורות לאחיו כמו שאסורות עליו, ואין בהם צד יבום על זה לעולם. ואם נשאים אחרים ולהם נשים אחרות ומתו, צרותיהן מותרות לינשא לזה. וכן אם נשא אותם אחיו בעבירה ומת בלא בנים צרותיהן מותרות: ד בית שמאי מתירין. צרת ערוה להתיבם לאחיו. דלית להו הך דרשה דלצרו: חלצו. הצרות מן האחים: בית שמאי פוסלין.

entrance to his house. His maid entered and told him, “Master, the Sages of Israel have come to you.” “Let them enter,” he said to her, and they entered. Taking hold of Rabbi Yehoshua, he invited him to sit upon a golden couch. The latter said to him, “Master, will you ask your other disciple to sit down?” “Who is he?” [Rabbi Dosa] inquired. “Rabbi Elazar ben Azariah.” “Has our friend Azariah a son?” [Rabbi Dosa] asked, and applied to him the Biblical text, “I have been young and now I am old, but I have not seen the righteous forsaken, nor his offspring begging for bread,” (Psalms 37:25) and so he took hold of him as well and made him sit upon a golden couch. “Master, will you ask your next disciple to sit down as well?” “Who is he?” [Rabbi Dosa] inquired. “Akiva the son of Yosef.” “You are,” [Rabbi Dosa] exclaimed, “Akiva son of Yosef whose name is known from one end of the world to the other!? Sit down, my son, sit down. May men like you multiply in Israel.” They then began to address to him all sorts of questions regarding *halachic* practice until they reached that of the daughter's fellow-wife. “What is the law,” they asked him, “in the case of the daughter's fellow-wife?” “This,” he answered them, “is a question in dispute between the School of Shammai and the School of Hillel.” “In accordance with whose ruling is the law?” “The law,” he replied, “is in accordance with the ruling of the School of Hillel.” “But, indeed,” they said to him, “it was stated in your name that the law is in accordance with the ruling of the School of Shammai?” He said to them: “Did you hear ‘Dosa,’ or ‘the son of Horkinas?’” “By the life of our Master,” they replied, “we did not hear a specific name.” He said to them, “I have a younger brother who is keen and obstinate. His name is Yonatan and he is one of the disciples of Shammai. Take care that he does not overwhelm you regarding the law, because he has three hundred answers to prove that the daughter's fellow-wife is permitted. But I call upon heaven and earth to be witness that upon this mortar-shaped seat the prophet Chaggai sat and delivered three rulings: That a daughter's fellow-wife is forbidden, that in the lands of Ammon and Moav the tithe of the poor is to be given in the seventh year, and that converts may be accepted from the *Carduyim* and the *Tarmudyim*.”

נכנסה שפחתו אמרה לו: רבי, חכמי ישראל באין אצלך. אמר לה: יכנסו. ונכנסו תפסו לרבי יהושע והשיבוהו על מטה של זהב. אמר לו: רבי, אמר לתלמידך אחר וישב. אמר לו: מי הוא? רבי אלעזר בן עזריה אמר ויש לו בן לעזריה חברנו קרא עליו המקרא הזה (תהלים ל) נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש להם. תפסו והשיבו על מטה של זהב. אמר לו: רבי, אמר לתלמידך אחר וישב. אמר לו: ומי הוא עקיבא בן יוסף. אמר לו: אתה הוא עקיבא בן יוסף ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו? שב בני שב, כמותך ירבה בישראל. התחילו מסבבים אותו בהלכות עד שהגיע לצרת הבת. אמרו לו: צרת הבת מהו? אמר להם: מחלקת בית שמאי ובית הלל, הלכה כדברי מי? אמר להם: הלכה כבית הלל. אמרו לו: והלא משמך אמרו הלכה כבית שמאי? אמר להם: דוסא שמעתם או בן הרקינס שמעתם? אמרו לו: חייך, רבי סתם שמענו. אמר להם: אח קטן יש לי בכור שטן הוא. ויונתן שמו והוא מתלמידי שמאי והזהרו שלא יקפה אתכם בהלכות לפי שיש עמו שלש מאות תשובות בצרת הבת שהיא מתרת, אבל מעיד אני עלי שמים וארץ שעל מדוכה זו ישב חגי הנביא ואמר שלשה דברים: צרת הבת אסורה, עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית ומקבלים גרים מן הקרדויים ומן התרמודיים:

וזהר בהקדמה דף יא עא

פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: מֵאֵי דְכִתְיִב (ישעיה לה) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֵל יְיָ. תָּא חֲזִי כַּמָּה הוּא חֵילָא תְּקִיפָא דְאוּרִיתָא וְכַמָּה הוּא עֲלָאָה עַל כְּלָא. דְּכַל מָאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרִיתָא לֹא דְחִיל מַעְלָאי וּמִתְתַּאי וְלֹא דְחִיל מִפְּרַעֲיִן בִּישׁוּן דְּעֻלְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ בְּאִילָנָא דְחַיִּי וְלִיף וְלֹא דְחִין מִפְּרַעֲיִן בִּישׁוּן דְּעֻלְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אַחִיר בְּאִילָנָא דְחַיִּי וְלִיף מִנָּה בְּכָל יוֹמָא. דְּהָא אוּרִיתָא תּוֹלִיף לְבַר נֶשׁ לְמִזַּל בְּאַרְחָ קְשׁוּט. תּוֹלִיף לָהּ עֵיטָא הֵיךְ יְתוּב קָמִי מְאִרְיָה לְבַטְלָא הֵהוּא גְּזָרָה. דְּאַפְלוּ יְתַגְּזֵר עֲלֵהָ דְלָא יְתַבְטַל הָאִי גְּזָרָה. מִיָּד אֲתַבְטַל וְאַסְתַּלַּק מִנָּה וְלֹא שְׂרָיָא עֲלֵהָ דְבַר נֶשׁ בְּהָאֵי עֻלְמָא. וּבְגִין כְּדָ בְּעֵי לָהּ לְבַר נֶשׁ לְאַשְׁתַּדְלָא בְּאוּרִיתָא יִמְכָּא וְלִילֵי וְלֹא יִתְעַדֵּי מִנָּה הֲדָא הוּא דְכִתְיִב (ירושע א) וְהִנְיָתָ בּוּ יוֹמָם וְלֵילָה. וְאִי אֲתַעֲדֵי מִנָּה דְאוּרִיתָא אוּ אֲתַפְרֵשׁ מִיָּנָה כְּאֵלוּ אֲתַפְרֵשׁ מְאִילָנָא דְחַיִּי. תָּא חֲזִי עֵיטָא לְבַר נֶשׁ כְּדָ אִיהוּ סְלִיִק בְּלִילָיָא עַל עֲרֶסְתָּה בְּעֵי לְקַבְּלָהּ עֲלֵהָ מְלֻכּוּתָא דְלַעֲלָא בְּלֻבָּא שְׁלִים. וְלֹאֲקַדְמָא לְמַסְסֵר קָמִיָּה פְּקֻדוֹנָא דְנַפְשָׁהּ וּמִיָּד אֲשַׁתְּוִיב מִכָּל מַרְעִין בִּישׁוּן וּמְכַל רוּחִין בִּישׁוּן וְלֹא שְׁלִטִין עֲלֵהָ. וּבְצַפְרָא קָם מְעַרְסִיָּה בְּעֵי לְבָרְכָא לְמְאִרְיָה וּלְמִיעֵל לְבִיתִיָּה וּלְמַסְגַּד קָמִי הִיכְלָה בְּדַחִילוּ סְנִיָּא. וּבְתַר כֵּן יַצְלִי צְלוֹתָהּ וַיִּסַּב עֵיטָא מְאֵנּוּן אֲבָהּוֹן קְדִישׁוּן דְכִתְיִב (תהילים ה') וְאֲנִי בְּרַב חֲסָדְךָ אָבִא בֵּיתְךָ אֲשַׁתְּחִנָּה אֵל הִיכַל קְדִישְׁךָ בִּירְאָתְךָ:

Yosef le-Hok

יוסף לחוק

Ethical teachings:

מוסר

Marganita de-Rabbi Meir

מרגניתא דרבי מאיר

If a person joins with a wicked person, he harries himself from this world and from the World to Come. If a person is kindly disposed to a wicked person, he is one of those who anger the Lord, and the one who acts with deceit will mourn in the end. The person who diverts his fellow from the good way to an evil one will die halfway through his [appointed] lifetime. The person who mocks the commandments receives no mercy from Heaven; If a person mocks the poverty of the poor, in the end he will labor, and others will enjoy the fruits of his labor. If anyone slanders in order to shame his fellow, his [the slanderer's] account book [in Heaven]

המתחבר לרשע טורד עצמו מן העולם הזה ומן העולם הבא והמסביר פנים לרשע הרי זה ממרגיזי אל והמרמה בדרךיו מתאבל בסופו. והמטה את חברו מדרך טובה לדרך רעה מת בתימי. והמלעיג על המצות אין מרחמין עליו מן השמים. והמלעיג על צניותן של עניים סוף סוף הוא יגע ואחרים אוכלים יגיעו. וכל המרגיל להאדים פני חברו פנקסו פתוחה בו ביום ואין לך קשה אלא מי שעוסק בדברי הבאי. אוי למי שהעולם מטעה בו, אוי למי שהשעה משחקת לו, אוי למי שנעשה סניגורו קטיגורו, אוי למי שיצרו מנצחו. אוי למי שנהפך עליו הגלגל, אוי למי שמאבד את עצמו. ה' ברחמיו יצילנו מכל גזרות קשות ורעות בכלל ופרט. יצילנו מיצר הרע ומכל צרה ויזכנו לשוב בתשובה שלמה. אמן, כן יהי רצון:

is opened that very day. Nothing is as harsh as the person who engages in vain talk. Woe to the person who deceives the world; Woe to the person upon whom fortune smiles; Woe to the person whose defender has become his accuser; Woe to the person whose [Evil] Urge bests him; woe to the person whose wheel [mazal] has turned upon him; woe to the person who loses the fruits of his labor. May the Lord in His compassion save us from all harsh and evil decrees, both those against the community and those against individuals. May He save us from the Evil Urge, and from all trouble, and may He cause us to repent completely. Amen. So, may it be His will.

Practical Law:**Shulchan Arukh, Orach Chayim 307**

הלכה

שולחן ערוך אורח חיים סימן שז

(1) “Speaking of your matters (Isaiah 58:13)” teaches that [you should] speak so that your Sabbath speech will not be similar to your weekday speech. Accordingly, it is forbidden [on the Sabbath] to say, “I will do such-and-such tomorrow,” or “I will purchase such-and-such tomorrow.” It is even forbidden to engage excessively in conversations of no import. (2) A Jew may tell a non-Jew [on the Sabbath] to do anything that is not a *malakhah* [one of the thirty-nine types of activity forbidden on the Sabbath], and which is prohibited on the Sabbath only because of *shevut* [an activity forbidden by Rabbinic law], provided that there is someone [even] slightly ill, or there is a great necessity for it or for a *mitzvah*. How so? The Jew tells the non-Jew to climb a tree to bring a *shofar* [ram's horn] in order to blow it when legally required to do so etc. (3) If a person selects food from the worthless matter in his hand in order to put it aside, even for [use on] the same day, he is regarded as one who selects for a hoard, and he is guilty [of violating the prohibition of *borair*]. (4) If a person selects worthless matter from food, even with only one hand, he is guilty. (5) Olives and grapes may not be squeezed. (6) [Onto food (see *שכ'–נב*)] It is permissible to squeeze lemons. [ובלויית חן ס' נו' מתיר בלי אוכל ג"כ] (7) It is permitted to put saffron in food, and there is no concern that [it transgresses the] prohibition against dyeing, for dyeing does not apply to foods. (8) If a person cuts vegetables very finely, he is guilty of “grinding.” (9) Fruits which fall off a tree are prohibited on the Sabbath, but are immediately permissible that night [after the Sabbath's conclusion].

א וְדַבֵּר דְּבַר. שְׁלֹא יִהְיֶה דְּבוּרְךָ שֶׁל שַׁבָּת כְּדְבוּרְךָ שֶׁל חֹל, הַלֵּכָף אָסוּר לֹאמַר דְּבַר פְּלוּנִי אַעֲשֶׂה לְמָחָר אוֹ סְחוּרָה פְּלוּנִית אֶקְנֶה לְמָחָר אֶפְלוּ בְשִׁיחַת דְּבָרִים בְּטָלִים אָסוּר לְהִרְבוֹת: ב דְּבַר שְׂאִינוּ מְלֹאכָה וְאִינוּ אָסוּר לַעֲשׂוֹת בְּשַׁבָּת אֲלֵא מִשׁוּם שַׁבּוֹת מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל לֹאמַר לְנִכְרִי לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבָּת וְהוּא שְׂיִהְיֶה שֵׁם מִקְצַת חֹלִי אוֹ יִהְיֶה צָרִיךְ לְדַבֵּר צָרַךְ הִרְבָּה אוֹ מִפְּנֵי מִצְוָה. כִּיִּצַד אֹמֵר יִשְׂרָאֵל לַעֲבוֹרִים לַעֲלוֹת בְּאֵילָן לְהִבְיֵא שׁוֹפָר לְתַקֵּעַ תְּקִיעָה שֶׁל מִצְוָה וְכוּ: ג הַבּוֹרֵר אֲכָל מִתּוֹךְ פְּסֻלַת בְּיָדוֹ לְהַנְיִחוֹ אֶפְלוּ לְבוֹ בַּיּוֹם נַעֲשֶׂה כְּבוֹרֵר לְאוֹצֵר וְחֵיב: ד הַבּוֹרֵר פְּסֻלַת מִתּוֹךְ אֲכָל אֶפְלוּ בְּיַד אַחַת, חֵיב: ה זְתִים וְעֵנְבִים אָסוּר לְסַחֲטָן: ו מִתֵּר לְסַחֵט לְמוֹנִים: ז לְתַן כֶּרֶם בְּתַבְשִׁיל מִתֵּר וְאִין לְחוּשׁ לוֹ מִשׁוּם צוּבַע דָּאִין צְבִיעָה בְּאֶבְלִים: ח הַמְחַתֵּךְ יָרֵק דֵּק דֵּק חֵיב מִשׁוּם טוֹחֵן: ט פִּירוֹת שֶׁנִּשְׁרְוּ מִן הָאֵילָן בְּשַׁבָּת אָסוּרִים בּוֹ בַּיּוֹם וְלַעֲרֵב מִתֵּרִים מִיָּד:

BEREISHIT FOR WEDNESDAY

TORAH

בראשית ליום רביעי

תורה

יכין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב'ין לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז וַיַּעַשׂ יְיָ יְתֵרִין נְהוֹרָא
רְבִרְבִּיא יְתֵרִין נְהוֹרָא רְבִיא

טז וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים

(16) And God made the two great lights: the great light to rule by day — and

RASHI

רש"י

(16) **The [two] great lights**— [At first, the שוים נבראו ונתמעטה